

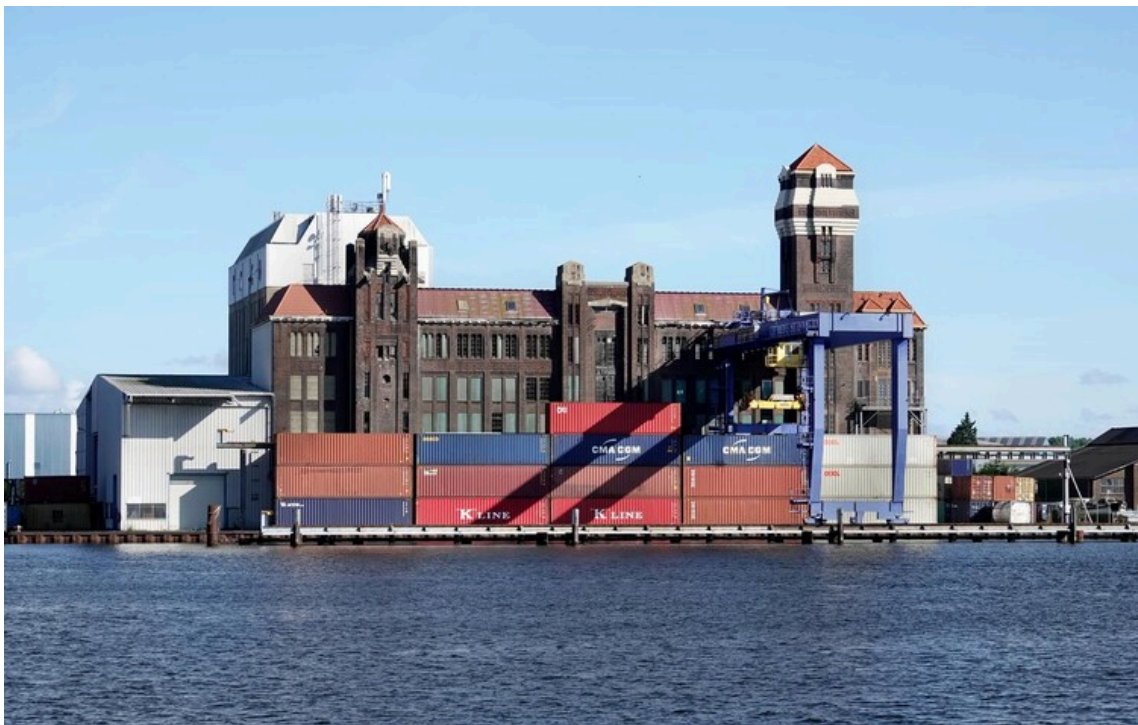
Oude meelfabriek moet Hotel New York van Zaandam worden

Het precies een eeuw geleden als meelfabriek gebouwde De Vrede is nu een containerterminal. Op den duur belooft het kolossale monument het Hotel New York van Zaandam te worden. En van Amsterdam.

Door: Bart van Zoelen 18 oktober 2018, 12:00

Bewaren

Delen

De oude meelfabriek van De Vrede aan het Noordzeekanaal Berlinda van Dam

Hij heeft de meest onlogische containerterminal van Nederland, zegt directeur Bas Gort. "Met zo'n groot monument in het midden."

Bij CTVrede in Zaandam rijden vrachtwagens af en aan met containers die van schepen op het Noordzeekanaal worden

geleden gebouwd als stoommeelfabriek.

En dan is het nu nog rustig op de containerterminal. Als na deze maand het cacaoseizoen weer begint, komen de trucks bijna om de minuut. Maar ja, De Vrede stond hier nu eenmaal het eerst. Pas in de jaren negentig kwam voor het monument een containerkraan te staan.

Sindsdien is het voor iedereen die over het Noordzeekanaal vaart een niet meteen te ontwarren kluwen van baksteen en staal. Het is - gezichtsbedrog, maar de containerkraan lijkt zelfs aan de even sierlijke als strenge gevel van het monument te hangen.

Versailles

De bouwstijl van de fabriek doet meteen denken aan de Amsterdamse School. De Vrede stamt dan ook uit dezelfde periode, uit 1918. Aan dat bouwjaar had de fabriek ook haar naam te danken, kort na de Vrede van Versailles die een einde maakte aan de Eerste Wereldoorlog.

Op foto's uit de begintijd zijn achter de fabriek nog de sloten van de Achtersluispolder te zien. Dat is tegenwoordig een bommetjevol bedrijventerrein, maar nog in de jaren zestig had De Vrede hier het rijk alleen.

En dan te bedenken dat het na vijf jaar al geen meelfabriek meer was. In 1923 stopte De Vrede. Toen de oorlogsdreiging was geweken, verviel ook de noodzaak voor een meelfabriek binnen de Stelling van Amsterdam, weet Stefanie van der Sman van CTVrede. Een andere verklaring die wel wordt gegeven is dat de toonaangevende families in de Zaanse voedselindustrie deze nieuwkomer het licht in de ogen niet gunden.

Vijftig silo's

Voor De Vrede was dat het begin van een eeuw van leegstand en verval. In 1958 leek het laatste uur geslagen voor de fabriek. De gemeente Amsterdam telde een miljoen gulden neer voor de fabriek met de bedoeling die te slopen voor de verbreding van het Noordzeekanaal. Maar ook daar kwam niets van terecht, zodat de familie Gort De Vrede in 1986 het touw schonk.

Blijf op de hoogte

Krijg een melding bij belangrijk nieuws van Het Parool.

Al sinds 1945 heeft het familiebedrijf de vijftig silo's achter de fabriek in gebruik voor de opslag van granen en cacao. In de jaren negentig besloot het opslagbedrijf ook in de overslag van containers te stappen.

Wereldwijd ging het cacao-transport over op containers, dus de familie stond voor de keuze: meegaan of afhaken? Langs het Noordzeekanaal kwam een nieuwe kade en een immense containerkraan. "Het bedrijf is ontstaan vanuit de geschiedenis van het pand," zegt Van der Sman. "Inmiddels is het containerbedrijf groter dan het silobedrijf."

Het vervoer over water bespaart de Randstad heel wat files. Net als de opslagtak werkt ook het containerbedrijf vooral voor de Zaanse voedingsmiddelenindustrie; daar gaat 80 procent van de lading naartoe. De rest gaat vanuit de Achtersluispolder zo de snelweg op, naar Amsterdam, Schiphol of Noord-Nederland.

Maar bij CTVrede weten ze ook wel dat deze containerterminal niet voor de eeuwigheid is. De stad rukt op, van twee kanten. Vanaf het dak is goed te zien hoe dichtbij Amsterdam eigenlijk ligt. Pal aan de overkant van het Noordzeekanaal liggen de benzineterrains en de Hemwegcentrale, maar ook de A'DAM Toren en de Silodam zijn niet ver weg. "Zie je die natuur daar?" vraagt Van der Sman, terwijl ze wijst op het groen van de Noorder IJplas. Het is niet veel meer dan een steenworp afstand. "Daar begint Amsterdam."

Daarmee ligt De Vrede op een strategische plek tussen Amsterdam en Zaandam. In de Achtersluispolder wil de gemeente Zaanstad tot 2050 5000 tot 10.000 woningen bouwen. Het bedrijventerrein moet langzaam maar zeker een mengmoes worden van wonen en werken. Het gebied sluit dan direct aan op Haven-Stad, waar de gemeente Amsterdam dezelfde ambities heeft met de bouw van 40.000 tot 70.000 woningen tot 2040.

containerterminal. Deze kade is ook nog in beeld geweest voor een cruisterminal, toen Amsterdam vanwege de discussie over een brug naar Noord op zoek ging naar een nieuwe locatie.

Zoals Hotel New York blikvanger is in Rotterdam-Zuid, zo kan De Vrede dat zijn voor een Zaanse wijk

CTVrede heeft zich al verzekerd van een plek op het nieuwe haventerrein Hoogtij, dat het Amsterdamse Havenbedrijf voorbij Zaandam ontwikkelt. Dat wordt de derde locatie van CTVrede, naast de terminals in de Achtersluispolder en op Westpoort in Amsterdam. "We hebben geen plannen om te vertrekken," zegt Van der Sman. "We zijn wel al aan het kijken hoe we de Zaanse regio, die heel belangrijk voor ons is, kunnen blijven bedienen."

De nieuwe plek op Hoogtij is op de groei gekocht. In de Achtersluispolder kan het snel gaan als de economie blijft groeien. De regio hunkert immers naar nieuwe woningen.

De Vrede duikt ook al op in prachtige vergezichten met een strand voor de deur en een cruiseschip dat langsvaart. "Hotel New York-achtig," zegt Van der Sman. Precies zoals het hotel de blikvanger was toen Rotterdam-Zuid nieuw leven werd ingeblazen, zo kan De Vrede hier een nieuwe woonwijk smoel geven.

In 2010 is CTVrede een renovatie begonnen. De beeldbepalende toren is alvast onder handen genomen, maar ook alle andere delen van De Vrede zijn waterdicht gemaakt, zodat het verval van het monument tot staan is gebracht. "Wij weten: op de lange termijn zijn wij niet de juiste eigenaar voor dit monument," zegt Van der Sman.

"Het kan over 10 jaar zijn, het kan ook nog 20 jaar duren, maar dan is nieuwbouw rond De Vrede een logische, volgende stap," zegt ook Gort. "Dit gebouw is van de Zaanstreek, vind ik."

Stoommeelfabriek

De Vrede bestaat 100 jaar.

Jet de Nies

Week van de Industriecultuur

In de herfstvakantie zet Noord-Holland het industriële verleden rond Zaanstad, Beverwijk en IJmuiden in de schijnwerpers. Met theatervoorstellingen, rondvaarten, muziek en rondleidingen bij bedrijven pronkt het Noordzeekanaalgebied met zijn industriële erfgoed.